

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Gottwaldem ve věci

žalobkyně: **Záveská a spol., v.o.s.**, IČ 26468514
sídlem Blahoslavova 186/8, 293 01 Mladá Boleslav, Mladá Boleslav II
insolvenční správce dlužnice Jana S.
narozená dne xxx, bytem a místem podnikání xxx
zastoupená advokátkou Mgr. Bc. Lucií Koupilovou
sídlem Sokolská třída 1204/8, 702 00 Ostrava

proti
žalovanému: **Bytové družstvo v Orlové**, IČ 00052001
sídlem Masarykova třída 1326, 735 14 Orlová, Lutyně
zastoupený advokátem JUDr. Janem Handlířem
sídlem Sokolská třída 1758/4, 702 00 Ostrava

o zaplacení vypořádacího podílu

takto:

- I. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni částku ve výši 450 000 Kč na účet žalobkyně do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náklady řízení ve výši 26 150 Kč na účet Mgr. Bc. Lucie Koupilové, advokátky se sídlem Sokolská třída 1204/8, Ostrava, Moravská Ostrava do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Žalovaná je povinna zaplatit České republice na účet Krajského soudu v Ostravě soudní poplatek ve výši 22 500 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobu ze dne 13.8.2019 se domáhá žalobkyně, jako insolvenční správkyne dlužnice Jany S., bytem xxx (dále jen dlužnice) po žalované zaplacení částky 450 000 Kč na úhradu vypořádacího podílu v souvislosti se zánikem členství dlužnice v družstvu. Z tvrzení obsažených v podané žalobě vyplývá, že dlužnice a její manžel Ota S. byli společnými členy Bytového družstva v Orlové, se sídlem Masarykova třída 1326, 735 14 Orlová, Lutyně, IČO 00052001 (dále jen družstvo) a měli ve společném jmění manželů družstevní podíl v tomto družstvu, s nímž bylo spojeno právo nájmu družstevního bytu č. 17, v domě č.p. xxx. Usnesením Městského soudu v Praze č.j. MSPH 79 INS 30888/2014-A-26 ze dne 3. 11. 2015 byl zjištěn úpadek dlužnice a na její majetek byl prohlášen konkurz. Insolvenčním správcem dlužnice byla ustanovena žalobkyně Záveská a spol., v.o.s., se sídlem, IČO Blahoslavova 186/8, 293 01 Mladá Boleslav, Mladá Boleslav II. Družstevní podíl byl žalobkyní sepsán do majetkové podstaty dlužnice v souladu s ust. § 206 a 274 zák. č. 182/2006 Sb. Cena družstevního podílu byl stanovena znaleckým posudkem znaleckého ústavu Znalecká společnost s.r.o. se sídlem Praha 1 - Nové Město, Palackého 715/15, PSČ 110 00, IČO 29042054, částkou ve výši 450 000 Kč. Žalobkyně odkazuje na ust. § 610 písm. h) zák. č. 90/2012 Sb. podle kterého členství v družstvu zaniká prohlášením konkurzu na majetek dlužníka. Ze stanov družstva vyplývá, že zánikem členství vzniká bývalému členovi nebo jeho dědicům nárok na vypořádací podíl. Ve vztahu ke stanovení výše vypořádacího podílu odkazuje žalobkyně na rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 27 Cdo 5168/2017, z něhož vyplývá, že při posuzování poctivosti (spravedlnosti) vypořádání mezi bytovým družstvem a jeho bývalým členem musí být přihlédnuto ke skutečné (tržní) hodnotě členského podílu, o který bývalý člen v důsledku jeho zániku účasti přišel. Proto žalobkyně požaduje zaplacení částky 450 000 Kč, která odpovídá hodnotě vypořádacího podílu stanovené znaleckým posudkem a nikoliv částku odpovídající úpravě článku 26 stanov. V další části žaloby žalobkyně polemizuje s právním názorem družstva, které požaduje, aby žalobkyně družstevní podíl, který zapsala do majetkové podstaty, sama prodala. Podle názoru žalobkyně tento postup není možný, neboť při zániku členství v družstvu vzniká bývalému členu družstva nárok na vypořádací podíl.
2. Žalovaná zaujala k podané žalobě stanovisko ve vyjádření ze dne 12.12.2019, ve kterém poukazuje na to, že členská práva v družstvu náležející dlužnici byla zapsána do majetkové podstaty a nebyla z ní vyňata. Žalobkyně se proto nemůže domáhat vyplacení vypořádacího podílu za něco, co stále eviduje jako součást majetkové podstaty. Žalovaná rovněž poukazuje na původní záměr žalobkyně, vyjádřený v dopisu z února roku 2019, prodat družstevní podíl třetí osobě. Žalovaná rovněž namítá, že vypořádací podíl může být vyplacen toliko ve výši určené postupem uvedeným ve stanovách družstva, který odpovídá ust. § 748 zák. č. 90/2012 Sb., podle něhož je výše vypořádacího podílu určena stanovami, nesmí však být nižší, než kolik činí částka vyjadřující rozsah splněné vkladové povinnosti člena v bytovém družstvu. Žalovaná rovněž argumentuje možným poklesem hodnoty členských práv v bytových družstvech v dané lokalitě a nelze proto vycházet ze znaleckého posudku předloženého žalobkyní. Dále odkazuje na znění ust. § 749 zák. č. 89/2012 Sb. podle něhož je splatnost podílu vázána na předání bytu družstvu. V projednávané věci tedy nemohla splatnost vypořádacího podílu nastat.
3. Soud nařídil ve věci ústní jednání, k němuž se dostavili zástupci obou účastníků řízení, kteří ve svých procesních stanoviscích setrvali na tvrzeních a argumentech obsažených v podané žalobě, respektive ve vyjádření k ní.

4. Soud ve věci provedl následující důkazy, z nichž dovedl níže uvedená skutková zjištění.
5. Z usnesení Městského soudu v Praze č.j. MSPH 79 INS 30888/2014-A-26 ze dne 3. 11. 2015 soud zjistil, že pod bodem I. byl zjištěn úpadek dlužnice Jany S., pod bodem II. byl prohlášen konkurz na její majetek a pod bodem III. byla insolvenčním správcem ustanovena žalobkyně Závěská a spol., v.o.s., se sídlem Blahoslavova 186/8, 293 01 Mladá Boleslav, Mladá Boleslav II, IČO 26468514.
6. Ze soupisu majetkové podstaty dlužnice soud zjistil, že v části IV soupisu nadepsané jako Pohledávky je pod bodem 5. evidována pohledávka vůči žalované na vyplacení vypořádacího podílu ve výši 450 000 Kč.
7. Z dopisu žalobkyně ze dne 23. 7. 2019 adresovaného žalované soud zjistil, že žalobkyně oznamuje žalované soupis pohledávky - vypořádacího podílu vůči žalované - do majetkové podstaty a vyzývá ji k vyplacení vypořádacího podílu ve výši 450 000 Kč.
8. Ze znaleckého posudku č. ZP – 14519 vypracovaného znaleckým ústavem Znalecká společnost s.r.o., se sídlem Palackého 715/15, Praha 1, Nové Město, soud zjistil, že obvyklá cena vypořádacího podílu v družstvu žalované ke dni 30. 5. 2017 činila 450 000 Kč.
9. Z článku 20 stanov žalované soud zjistil, že členství v družstvu zaniká podle písm. f) toho článku prohlášením konkurzu na majetek člena. Podle článku 26 stanov zánikem členství podle článku 20 vzniká bývalému členovi nárok na vypořádací podíl, který se rovná u nájemce (člena kterému vzniklo právo na uzavření smlouvy o nájmu družstevního bytu nebo nebytového prostoru podle čl. 32) základnímu členskému vkladu (čl. 14 odst. 2) a dalšímu členskému vkladu (čl. 15 a 16). Podle článku 26 odst. 2, odst. 3 stanov nárok na výplatu vypořádacího podílu vzniká uplynutím tří měsíců po schválení řádné účetní závěrky za rok, ve kterém členství zaniklo, přičemž výplata vypořádacího podílu podle odst. 1 písm. b) je vázána vždy na vyklizení bytu a jeho předání družstvu.
10. Z listiny označené jako smlouva o nájmu bytu uzavřené mezi žalovanou jako pronajímatelkou a nájemcem Otou S. - členem družstva žalované soud zjistil, že předmětem nájmu je byt č. 17 v 6. podlaží čp. xxx v xxx a společným nájemcem bytu je paní Jana S. Společné členství manželů v družstvu vzniklo dle § 703 odst. 2 občanského zákoníku.
11. Soud provedl ve věci další důkazy (korespondence mezi insolvenční správkyní a družstvem), z nichž neodvodil pro věc významná skutková zjištění. Soud zamítl návrhy na doplnění dokazování aktualizací znaleckého posudku a čtením všech položek soupisu majetkové podstaty, neboť tyto důkazy, s ohledem na nesporný skutkový stav i na níže uvedené právní hodnocení, považuje za nadbytečné.
12. Na základě shora uvedených důkazů považuje soud za prokázané následující skutkový stav. Dlužnice Jana S. a její manžel Oto S. byli společnými členy družstva žalované a nájemci družstevního bytu č. xxx v domě čp. xxx. Usnesením městského soudu v Praze ze dne 3.11.2015 byl na majetek dlužnice prohlášen konkurz a insolvenční správkyní byla ustanovena žalobkyně. Téhož dne došlo ke zveřejnění rozhodnutí o prohlášení konkurzu v insolvenčním rejstříku. Do soupisu majetkové podstaty byla do části 4 soupisu zapsána pohledávka za žalovanou na vyplacení vypořádacího podílu ve výši 450 000 Kč. Cena vypořádacího podílu v této výši byla stanovena znaleckým

posudkem. Dopisem z 23. 7. 2019 vyzvala žalobkyně žalovanou k úhradě vypořádacího podílu.

13. Shora popsaný skutkový stav není mezi účastníky řízení sporný. Spor je veden ryze v rovině právní a jeho předmětem je stanovení výše vypořádacího podílu, jeho splatnost a otázka, zda žalobkyně právo na vypořádací podíl vzniklo.
14. Podle ust. § 610 písm. h) zák. č. 90/2012 Sb. členství v družstvu zaniká prohlášením konkurzu na majetek člena.
15. Podle ust. § 36 odst. 1 zák. č. 90/2012 Sb. při zániku účasti společníka v obchodní korporaci za jejího trvání bez právního nástupce vzniká právo na vypořádání (dále jen „vypořádací podíl“), ledaže jiný právní předpis stanoví jinak.
16. Podle ust. § 748 odst. 2 zák. č. 90/2012 Sb. neurčují-li stanovy způsob výpočtu vypořádacího podílu, je vypořádací podíl roven výši splněného členského vkladu.
17. Podle ust. § 749 odst. 1 zák. č. 90/2012 Sb. vypořádací podíl člena, který byl nájemcem družstevního bytu a tento nevyklidil, je splatný uplynutím 3 měsíců ode dne vyklizení družstevního bytu, jehož byl bývalý člen nájemcem, nebo uplynutím 3 měsíců poté, kdy byla nebo mohla být zjištěna výše vypořádacího podílu podle § 623, a to tím dnem, který nastane později. U nebydlícího člena je vypořádací podíl splatný uplynutím 3 měsíců poté, kdy byla nebo mohla být zjištěna jeho výše podle § 623.
18. Podle ust. § 250 zák. č. 182/2006 Sb. nesplátné pohledávky proti dlužníku se prohlášením konkursu považují za splatné, nestanoví-li zákon jinak.
19. Z ustanovení § 610 písm. h) zákona č. 90/2012 Sb. členství v družstvu zaniká prohlášením konkursu na majetek člena. K zániku členství dochází ex lege podle § 245 insolvenčního zákona okamžikem zveřejnění rozhodnutí o prohlášení konkursu v insolvenčním rejstříku. Podle § 206 odst. 1 písm. j) insolvenčního zákona patří do majetkové podstaty (tedy mezi majetek určený k uspokojení dlužníkových věřitelů) také práva a jiné majetkové hodnoty mající penězi ocenitelnou hodnotu (tedy i právo na budoucí vypořádací podíl v případě zániku členství v družstvu). Z ustanovení § 250 insolvenčního zákona vyplývá, že nesplátné pohledávky se stávají prohlášením konkursu splatnými. V té souvislosti družstvo nemůže po zjištění výše vypořádacího podílu vyčkávat s jeho splatností až do doby jeho splatnosti podle stanov družstva (srovnej komentář k ustanovení § 610 zákona č. 90/2012 Sb. dostupný v systému ASPI).
20. Po promítnutí shora uvedených závěrů do poměrů projednávané věci je zřejmé, že účast dlužnice v družstvu žalované zanikla dne 3. 11. 2015 v souladu s ustanovením § 610 písm. h) zák. č. 90/2012 Sb. okamžikem zveřejnění rozhodnutí o prohlášení konkursu v insolvenčním rejstříku. V důsledku zániku účasti dlužnice v družstvu jí vzniklo vůči družstvu právo na vypořádací podíl podle § 36 odst. 1 zák. č. 90/2012 Sb. Pohledávka na vypořádací podíl byla v souladu s ustanovením § 206 odst. 1 písm. h) zák. č. 182/2006 sb. insolvenční správkyňi zapsána do majetkové podstaty dlužnice. Součástí majetkové podstaty dlužnice je tedy pohledávka na vypořádací podíl nikoliv družstevní podíl. Prodej družstevního podílu insolvenční správkyňi zákon neumožňuje, bez ohledu na to, zda jej insolvenční správkyňe do majetkové podstaty zapsala či nikoliv. Splátnost pohledávky na úhradu vypořádacího podílu nastává podle ustanovení § 250 zák. č. 182/2006 sb. prohlášením konkurzu tj. dnem 3.11.2015. Odkazy účastníků řízení na úpravu splatnosti

pohledávky na vypořádací podíl obsaženou v ustanovení § 624 případně § 749 zák. č. 90/2012 Sb. proto nejsou na místě, neboť v projednávané věci má přednost splatnost upravená insolvenčním zákonem. Ustanovení § 749 odst. 1 zák. č. 90/2012 Sb. navíc váže splatnost pohledávky na vypořádací podíl na vyklizení družstevního bytu. K podání žaloby na vyklizení bytu je věcně legitimováno pouze družstvo a insolvenční správce proto vyklizení bytu nemůže ovlivnit. V případě, že by družstvo nevyvinulo iniciativu směřující k vyklizení družstevního bytu, splatnost vypořádacího podílu by nenastala a docházelo by k neúměrnému prodlužování insolvenčního řízení. Z uvedeného plyne, že žalobkyni vznikla za žalovanou pohledávka na vypořádací podíl a splatnost této pohledávky nastala dnem 3. 11. 2015.

21. Po vyřešení existence nároku žalobkyně na vypořádací podíl a splatnosti tohoto nároku zbývá stanovit výši vypořádacího podílu.
22. Právní úprava způsobu výpočtu vypořádacího podílu v družstvu je obsažena v ustanovení § 748 zák. č. 90/2012 Sb. Toto zákonné ustanovení má dispozitivní povahu a svěřuje určení způsobu výpočtu vypořádacího podílu primárně stanovám. Pouze v případě, že stanovy tuto úpravu neobsahují použije se úprava obsažená v ustanovení § 748 odst. 2 zák. č. 90/2012 Sb. Stanovy žalované upravují výpočet vypořádacího podílu v článku 26 tak, že se rovná u nájemce (člena kterému vzniklo právo na uzavření smlouvy o nájmu družstevního bytu nebo nebytového prostora podle čl. 32) základnímu členskému vkladu a dalšímu členskému vkladu.
23. Částka, jejíž úhrady se žalobkyně po žalované v řízení domáhá, nevychází z metodiky pro výpočet vypořádacího podílu uvedené v článku 26 stanov ani v ustanovení § 748 odst. 2 zák. č. 90/2012 sb., ale z jeho obvyklé ceny stanovené znaleckým posudkem. Při hodnocení tohoto postupu žalobkyně, soud přihlédl ke konstantní judikatuře Nejvyššího soudu aplikované na poměry společnosti s ručením omezeným, která modifikuje způsob výpočtu vypořádacího podílu stanovený zákonem ve prospěch poctivého vypořádání mezi společníky tak, aby hodnota vypořádacího podílu společníka, jehož účast ve společnosti skončila, odpovídala hodnotě majetku připadajícího na jeho obchodní podíl (srovnej 29 Odo 513/2005, 29 Cdo 752/2011, 29 Cdo 2254/2007).
24. Uvedené závěry Nejvyšší soud vztáhl i na poměry (jiných než bytových) družstev, když v rozsudku 29 Cdo 2285/2008 uzavřel, že vypořádání mezi družstvem a členem družstva (jehož členství za trvání družstva zaniklo) má být poctivé tak, aby hodnota vypořádacího podílu odpovídala hodnotě majetku připadajícího na jeho členský vklad.
25. Toto kritérium Nejvyšší soud rozšířil i na poměry bytových družstev ve svém rozsudku 27 Cdo 5168/2017, v jehož právní větě konstatoval, že „při určení výše vypořádacího podílu bytové družstvo zásadně musí přihlídnout k obvyklé (tržní) hodnotě členského podílu bývalého člena družstva tak, aby mezi touto hodnotou a výší vypořádacího podílu nebyly neodůvodněné rozdíly“. Svůj závěr zdůvodňuje tím, že „členský podíl v bytovém družstvu je neomezeně převoditelný (§ 230 věta první obč. zák.). Členský podíl, s nímž je spojeno právo nájmu družstevního bytu, představuje majetkovou hodnotu, se kterou se na „bytovém trhu“ běžně obchoduje, a je vnímán jako plnohodnotná alternativa k vlastnictví bytových jednotek. Proto zásadně platí, že (tržní) cena, kterou musí zájemce uhradit za převod členského podílu, s nímž je spojeno právo nájmu družstevního bytu, řádově odpovídá cenám, za něž jsou v téže lokalitě převáděny bytové jednotky, které svými vlastnostmi odpovídají pronajímanému družstevnímu bytu. Zanikne-li totiž členu bytového družstva účast, přijde o majetkovou hodnotu v podobě členského podílu, přičemž tuto

hodnotu fakticky získá družstvo tím, že může s „uvolněným“ bytem volně (v souladu se zákonem a stanovami) nakládat - pronajmout jej jinému členovi družstva, přijmout nového člena družstva či byt za podmínek stanovených v § 239 odst. 4 písm. i) obch. zák. prodat.“

26. Soud nepovažuje toto rozhodnutí Nejvyššího soudu za atypické, jak namítá žalovaná ve svém vyjádření, ale naopak, jeho akcentem na poctivost vypořádání, za zcela konzistentní s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu platnou pro společnosti s ručením omezeným, kterou lze aplikovat i na poměry družstev. Při aplikaci uvedeného rozhodnutí na projednávanou věc nelze přehlédnout, že Nejvyšší soud v poměrech bytových družstev opouští při hodnocení poctivosti vypořádání mezi bývalým členem bytového družstva a družstvem skutečnou tržní hodnotu čistého obchodního majetku družstva a zdůrazňuje skutečnou tržní hodnotu družstevního podílu (odstavec 37 rozhodnutí). Z toho soud dovozuje, že pro stanovení výše vypořádacího podílu v družstvu je určující tržní hodnota družstevního podílu stanovená znaleckým posudkem k okamžiku zániku členství v družstvu.
27. Žalobkyně prokazuje výši vypořádacího podílu posudkem vypracovaným Znaleckou společností s.r.o., se sídlem Praha 1 - Nové Město, Palackého 715/15, PSČ 11000, IČO 29042054, který však má v řízení procesní hodnotu listinného důkazu, neboť nesplňuje požadavky obsažené v ustanovení § 127a o.s.ř. Soud posléze, z důvodu procesní ekonomie, použil tuto listinu jako základ pro své rozhodnutí, neboť účastníci řízení závěry o hodnotě družstevního podílu v ní obsažené nezpochybnili. Námitka žalované, že po zpracování znaleckého posudku došlo k poklesu cen nemovitostí není relevantní, neboť hodnota vypořádacího podílu se stanoví k datu zániku členství v družstvu a následné změny v cenách nemovitostí nemají proto na její výši vliv.
28. Ze shora uvedených důvodů soud žalobě v celém rozsahu vyhověl.
29. Žalobkyně měla v řízení plný úspěch, náleží jí proto právo na náhradu nákladů řízení v plné výši (§ 142 odst. 1 o.s.ř.). Náklady řízení žalobkyně představuje odměna advokáta stanovená podle § 7/6 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve výši 10 100 Kč za jeden úkon právní služby, kterými jsou příprava a převzetí právního zastoupení a účast u jednání dne 19. 5. 2020. Za účast u jednání dne 26. 5. 2020, při kterém došlo pouze k vyhlášení rozhodnutí náleží advokátce žalobkyně odměna podle shora uvedeného ustanovení vyhlášky č.177/1996 Sb. modifikovaná ustanovením § 11 odst. 2 na jednu polovinu, tj. ve výši 5 050 Kč. Celkem činí odměna advokáta za tři úkony právní služby 25 250 Kč. Náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 3 vyhlášky činí 300 Kč za jeden úkon právní služby, celkem 900 Kč. Celková částka nákladů řízení 26 150 Kč bude uhrazena na účet advokátky žalobkyně (§ 149 odst. 1 o.s.ř.).
30. Žalobkyně je podle ustanovení § 11 odst. 2 písm. n) osvobozena od soudních poplatků. Povinnost k úhradě soudního poplatku ve výši 22 500 Kč se tak podle ustanovení 2 odst. 3 zák. č. 549/1991 Sb. přenáší na procesně neúspěšnou žalovanou.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení k Vrchnímu soudu v Olomouci prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí (§251 o.s.ř.).

Ostrava 26. května 2020

JUDr. Petr Gottwald v.r.
samosoudce